

Výskumná štúdia NBS č. 1/2022

Nové skutočnosti o pružnosti cenotvorby v eurozóne

Erwan Gautier, Cristina Conflitti, Riemer P.
Faber, Brian Fabo, Ludmila Fadejeva, Valentin
Jouvanceau, Jan-Oliver Menz, Teresa Messner,
Pavlos Petroulas, Pau Roldan-Blanco, Fabio
Rumler, Sergio Santoro, Elisabeth Wieland,
Hélène Zimmer

© Národná banka Slovenska 2022
research@nbs.sk

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke NBS
<https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-vyskumu>

Prezentované názory a výsledky v tejto štúdii sú názormi autora a nevyjadrujú
oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska.

Práca neprešla jazykovou úpravou.

Krátke časti textu, nie viac ako dva odseky, môžu byť citované bez predchádzajúceho
súhlasu autorov, pokiaľ bude úplne uvedený zdroj.

Netechnické zhrnutie

Celková inflácia je dôsledkom úpravy cien miliónov firiem. Frekvencia a dynamika tvorby cien v podnikovom sektore je kľúčová aj z pohľadu fungovania menovej politiky. Predkladaná štúdia je výsledkom spolupráce 11 centrálnych bánk eurozóny vo výskumnej sieti PRISMA. S použitím mikroúdajov, jednotnou metodológiou naprieč krajinami eurozóny porovnáva tvorbu cien v období 2010-2019.

Prináša nasledujúce hlavné zistenia, ktoré sumarizuje Tabuľka 1.

- Z mesiaca na mesiac sa v eurozóne v priemere **zmení 12 % cien**, a 78 % cien ostáva rovnakých ako v predošlý mesiac. To znamená, že **ceny sú statickejšie ako v USA**, kde sa v mesačne zmení viac ako 19 % cien. Časť zmien cien, ktoré pozorujeme je možné pripísať zľavám, reprezentujú teda len krátkodobé výkyvy. Bez započítania zliav sa v Európe zmení približne 8,5 % cien, kým v USA asi 10 %. **Podiel zmenených cien sa medzi krajinami eurozóny príliš nelíši.** Významné rozdiely pozorujeme skôr medzi typmi produktov, napríklad potraviny menia cenu veľmi často.
- **U cien, ktoré sa menia pozorujeme zvýšenie cien asi v dvoch tretinách prípadov, v tretine prípadov pozorujeme zníženie cien. Priemerná veľkosť nárastu cien je 9,6 % resp. 6,7 % po vylúčení zliav. Priemerná veľkosť poklesu je 13 % resp. 8,7 % po vylúčení zliav.** Medzimesačné nárasty cien sú teda častejšie ale menej výrazné ako poklesy cien. Táto cenová dynamika je **však značne nerovnomerná naprieč eurozónou.** V súlade so zisteniami v ekonomickej literatúre nachádzame veľa drobných zmien v rozsahu do 2 % z pôvodnej ceny (asi sedmina všetkých pozorovaní) ako aj veľmi vysokých zmien (o viac ako 20 % stúpa desatina všetkých cien).
- Výška inflácie nehrala rolu pokiaľ ide o frekvenciu zmien cien. Tá nereagovala ani na agregátne šoky (napr. z menovej politiky, pri výkyvoch na trhu s ropou, pri zmenách DPH či v miere nezamestnanosti). Treba však podotknúť, že inflácia bola počas sledovaného obdobia nízka. Inflácia sa prirodzene prejavila najmä vo významnejšom podiele zvýšení cien. A naopak, čím bola inflácia bližšia k nule, tým aj podiel meniacich sa cien boli symetrickejší (podobný podiel nárastov a poklesov).

Tabuľka 1: Priemerná mesačná frekvencia a veľkosť zmien cien v krajinách eurozóny

Krajina	Bez vylúčenia zliav				S vylúčením zliav			
	Priemerný podiel zmenených cien v mesiaci (v %)	Z toho podiel zvýšených cien (v %)	Priemerná veľkosť zvýšenia cien (v %)	Priemerná veľkosť zníženia cien (v %)	Priemerný podiel zmenených cien v mesiaci (v %)	Z toho podiel zvýšených cien (v %)	Priemerná veľkosť zvýšenia cien (v %)	Priemerná veľkosť zníženia cien (v %)
Belgicko	11	70,3	6,9	8,2	10	71	6,5	7,1
Francúzsko	12,4	58,7	7,2	11,36	8,6	67,6	5,4	9,1
Grécko	12,5	60,3	8,6	11,4	7,7	63,5	7,3	10,1
Litva	11,6	62,1	13,9	17,8	8,3	68,7	10,1	12,1
Lotyšsko	15,8	60,8	16,8	15,3	4	75,1	11,9	12
Luxembursko	14,1	72,6	7	10,7	7,7	78,5	5	7,7
Nemecko	9,8	59,8	11,3	15,8	5,1	68,1	8,8	13,2
Rakúsko	9,8	61,9	9,5	13,6	5	73,1	6,9	10,3
Slovensko	15,7	62,6	11	11,8	9,1	65,3	9,1	8,4
Španielsko	13,1	63,1	8,9	11	8,6	64,7	8,2	10,4
Taliansko	12,6	68,5	9,7	12	5,6	73,9	5,3	9,9

Výpočty sú založené na období podľa dostupnosti dát v jednotlivých krajinách. Pokrývajú produkty, ktoré sú zastúpené aspoň v 3 zo 4 veľkých krajín (Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Španielsko). Identifikácia zliav je založená na štatistickej procedúre a je zhodná pre všetky krajiny, nie na zľavách identifikovaných národnými štatistickými úradmi.